



## AGROSANOATNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYALAR: BARQAROR O'SISHNI TA'MINLASH

**H.N.Abdullayeva**

Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm  
fakulteti o'qituvchisi

**Subhonova Z.U.**

Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm  
fakulteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11103877>

**Annotatsiya** - Ushbu maqolada agrosanoatning qishloq xo'jaligi inovatsiyalashtirish hamda dehqonchilikni samaradorligini oshirish nazarda tutilgan bo'lib qishloq xo'jaligi mahsulotlari qiymatini maksimal darajada oshirish va bozorga kirishni kengaytirish uchun agrosanoat qiymat zanjirini mustahkamlash hamda samarali tashish, saqlash va logistika tizimlari orqali fermerlar, qayta ishlovchilar, distribyutorlar va chakana sotuvchilar o'rtasida aloqalarni o'rnatish qishloq xo'jaligi mahsulotlari oqimini tartibga solish va hosildan keyingi yo'qotishlarni kamaytirish imkonini beradi.

**Kalit so'zlar** : Distribyutorlar , Landshaft , Transfer , Inklyuziv o'sish , Agroekologik yondashuvlar.

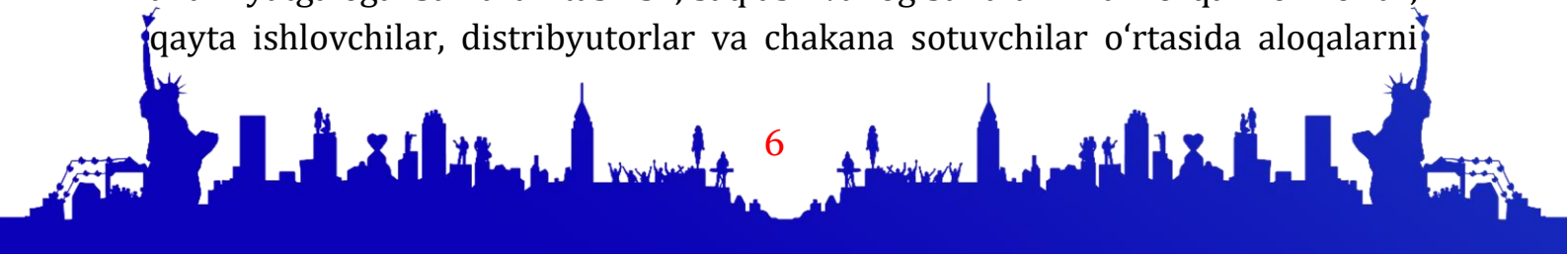
Agrosanoat tarmog'i butun dunyo bo'ylab millionlab odamlarni oziq-ovqat, xomashyo va ish bilan ta'minlovchi global iqtisodiyotning tamal toshi bo'lib xizmat qiladi. Agrosanoatning rivojlanishi nafaqat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlabgina qolmay, balki iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, qishloq taraqqiyotiga yordam beradi va qishloq xo'jaligida innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu maqolada biz agrosanoatni rivojlantirishning muhim jihatlarini ko'rib chiqamiz va sohada barqaror o'sishni ta'minlaydigan tashabbuslarni ta'kidlaymiz.

Agrosanoat sektori butun dunyo bo'ylab iqtisodiy rivojlanish va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Dunyo aholisining o'sishi davom etar ekan, qishloq xo'jaligi mahsulotlariga bo'lgan talab ortib bormoqda, bu esa agrosanoatning barqaror rivojlanishiga e'tibor qaratishni juda muhim qiladi. Ushbu maqolada biz ekologik barqarorlik va ijtimoiy inklyuzivlikni rag'batlantirish bilan birga agrosanoat sektorining o'sishiga yordam beradigan asosiy strategiyalar va innovatsiyalarni o'rganamiz. Agrosanoatdagi innovatsiyalarning asosiy omillaridan biri ilg'or texnologiyalarni joriy etishdir. Masalan, nozik qishloq xo'jaligi dehqonchilik amaliyotini optimallashtirish, hosildorlikni oshirish va resurslarni isrof qilishni kamaytirish uchun ma'lumotlar tahlili, sensorlar va avtomatlashtirishdan foydalanadi. Xuddi





shunday, ekinlarni kuzatish uchun dronlardan, bashoratli tahlillar uchun AI va ta'minot zanjiri shaffofligi uchun blokcheyndan foydalanish agrosanoat landshaftini inqilob qilmoqda. Barqaror qishloq xo'jaligi uzoq muddatli hayotiylik uchun zarurdir. Organik dehqonchilik, almashlab ekish, suvni tejash va zararkunandalarga qarshi kompleks kurash kabi amaliyotlar nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish, balki tuproq salomatligi va biologik xilma-xillikni yaxshilashga ham hissa qo'shadi. Barqarorlikka ustuvor ahamiyat beradigan agrosanoat tarmoqlari iqlim o'zgarishi ta'siriga chidamlilikni oshirishi va kelajak avlodlar uchun resurslar mavjudligini ta'minlashi mumkin. Agrosanoatni rivojlantirish birlamchi ishlab chiqarish doirasidan chiqib, qo'shimcha qiymat va mahsulotlarni diversifikatsiya qilishni o'z ichiga olishi kerak. Qayta ishlash korxonalarini, oziq-ovqat markazlari va agrobiznes inkubatorlari bandlik imkoniyatlarini yaratishi, mahalliy iqtisodiyotni yaxshilashi va qishloq xo'jaligi mahsulotlari qiymatini oshirishi mumkin. Ta'minot zanjiri bo'ylab qiymat qo'shish orqali agrosanoat bozorining katta qismini egallashi va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi mumkin. Agrosanoatni rivojlantirishdan olingan foyda barcha manfaatdor tomonlar o'rtasida teng taqsimlanishini ta'minlash muhim. Kichik fermerlar, ayollar, yoshlar va marginal jamoalar agrosanoat qiymat zanjirida mazmunli ishtirok etish imkonini beruvchi resurslar, bozorlar va bilimlarga ega bo'lishi kerak. Imkoniyatlarni oshirish dasturlari, moliyaviy xizmatlar va bozor aloqalari ushbu guruhlarni kuchaytirishi va inklyuziv o'sishga yordam berishi mumkin. Tadqiqot va innovatsiyalarni, infratuzilmani rivojlantirishni, bozorga kirishni va investitsiyalarni rag'batlantirishni qo'llab-quvvatlovchi siyosat asoslari sektor o'sishi uchun muhim ahamiyatga ega. Barqaror amaliyotni targ'ib qiluvchi, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlovchi va fermerlar huquqlarini himoya qiluvchi tartibga soluvchi chora-tadbirlar ham agrosanoatning gullab-yashnashi uchun muhim ahamiyatga ega. Qishloq xo'jaligiga ilg'or texnologiyalarning integratsiyasi agrosanoat landshaftini o'zgartirdi. Aniq dehqonchilik, sun'iy intellekt va blokcheyn yechimlari dehqonchilik amaliyotini inqilob qilmoqda, mahsuldorlikni oshiradi va resurslardan foydalanishni optimallashtiradi. Ushbu texnologik yutuqlar fermerlarga ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish, ekinlarning sog'lig'ini kuzatish va xavflarni kamaytirish imkonini beradi va shu bilan agrosanoatda samaradorlik va rentabellikni oshiradi. Qishloq xo'jaligi mahsulotlari qiymatini maksimal darajada oshirish va bozorga kirishni kengaytirish uchun agrosanoat qiymat zanjirini mustahkamlash muhim ahamiyatga ega. Samarali tashish, saqlash va logistika tizimlari orqali fermerlar, qayta ishlovchilar, distribyutorlar va chakana sotuvchilar o'rtasida aloqalarni





oʻrnatish qishloq xoʻjaligi mahsulotlari oqimini tartibga solish va hosildan keyingi yoʻqotishlarni kamaytirish imkonini beradi. Qayta ishlash, qadoqlash va brendlash kabi qoʻshimcha qiymatli faoliyatlar ham qiymatli mahsulotlarni yaratishi va fermerlar uchun yangi bozorlarni ochib, ularning daromadlari va yashash imkoniyatlarini oshirishi mumkin. Barqaror qishloq xoʻjaligi amaliyotlarini qoʻllash agrosanoatning uzoq muddatli hayotiyliigi uchun muhim ahamiyatga ega. Agroekologik yondashuvlar, qishloq xoʻjaligini saqlash va organik dehqonchilik usullari tuproq sogʻligʻini, biologik xilma-xillikni saqlashni va suvni boshqarishni ragʻbatlantiradi, shu bilan birga sintetik mahsulotlarga boʻlgan ishonchni kamaytiradi va atrof-muhitga taʼsirni minimallashtiradi. Barqaror agrosanoat amaliyotlari nafaqat dehqonchilik tizimlarining barqarorligini taʼminlabgina qolmay, balki iqlim oʻzgarishini yumshatish va kelajak avlodlar uchun tabiiy resurslarni saqlashga ham hissa qoʻshadi. Agrosanoat ishchi kuchining mahsuldorligi va raqobatbardoshligini oshirish uchun inson kapitali va bilim transferiga sarmoya kiritish muhim ahamiyatga ega. Oʻquv dasturlari, kengaytma xizmatlari va fermer dala maktablari fermerlarni ilgʻor tajribalarni oʻzlashtirish, ekinlarni boshqarish usullarini takomillashtirish va oʻzgaruvchan bozor talablariga moslashish uchun zarur boʻlgan koʻnikma va bilimlar bilan jihozlashi mumkin. Qishloq xoʻjaligi xodimlarini maʼlumot va oʻqitish bilan taʼminlash ularga asoslangan qarorlar qabul qilish, qishloq xoʻjaligi samaradorligini oshirish va turmush sharoitlarini yaxshilash imkonini beradi. Fermerlar, qayta ishlovchilar, distribyutorlar va chakana sotuvchilar oʻrtasidagi yaqinroq aloqalar orqali qishloq xoʻjaligi qiymati zanjirlarini integratsiyalashuvi bozorga kirishni kengaytirish, hosildan keyingi yoʻqotishlarni kamaytirish va qishloq xoʻjaligi mahsulotlari qiymatini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega. Bozor aloqalarini mustahkamlash, transport infratuzilmasini takomillashtirish va sifat standartlarini joriy etish fermadan vilkagacha tovar aylanishini osonlashtirishi, bozorni kengaytirish uchun yangi yoʻllarni ochish, fermerlarning daromadlari va turmush imkoniyatlarini oshirish imkonini beradi. Agrosanoat ishchi kuchining mahsuldorligi va raqobatbardoshligini oshirish uchun inson kapitali va bilim transferiga sarmoya kiritish muhim ahamiyatga ega. Oʻquv dasturlari, kengaytma xizmatlari va fermer dala maktablari fermerlarni ilgʻor tajribalarni oʻzlashtirish, ekinlarni boshqarish usullarini takomillashtirish va oʻzgaruvchan bozor talablariga moslashish uchun zarur boʻlgan koʻnikma va bilimlar bilan jihozlashi mumkin. Qishloq xoʻjaligi xodimlarini maʼlumot va oʻqitish bilan taʼminlash ularga





asoslangan qarorlar qabul qilish, qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirish va turmush sharoitlarini yaxshilash imkonini beradi.

### **Xulosa**

Agrosanoatning rivojlanishi barqaror qishloq xo'jaligi, iqtisodiy o'sish va global miqyosda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash uchun ulkan salohiyatga ega. Texnologik innovatsiyalarni qabul qilish, qiymat zanjirlarini mustahkamlash, barqaror amaliyotlarni ilgari surish, salohiyatni oshirish va siyosatni qo'llab-quvvatlashni rag'batlantirish orqali manfaatdor tomonlar agrosanoat sektorining o'zgaruvchan kuchini ochishlari mumkin. Agrosanoatni rivojlantirish bo'yicha hamkorlikdagi sa'y-harakatlar va strategik tadbirlar uning salohiyatidan to'liq foydalanish va butun dunyo bo'ylab qishloq xo'jaligi jamoalari va jamiyatlari uchun farovon va mustahkam kelajak yaratish uchun muhim ahamiyatga ega.

### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Abdullayeva, H. (2021). QISHLOQ XO'JALIGIDA IXTISOSLASHGAN KLASSTERLARNI SHAKLLANTIRISH HOLATI VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 7(7).
2. Abdulloyev, A. J., & Hasanov, A. A. (2022). QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHDA KLASSTER TIZIMINING AFZALLIKLARI MEKANIZMLARI. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(5), 796-802.
3. Bakayeva, M. (2022). Oziq-ovqat sanoatini transformatsiyalash orqali uni raqobatbardoshligini oshirish yo'nalishlari. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 11(11).
4. Niyozova, I. (2023). MAMLAKATIMIZDA KORXONALARNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARISH. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 39(39).
5. Qayimova, Z. (2021). BUXORO VILOYATI QISHLOQ XO'JALIGIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING IQTISODIY TAHLILI. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 7(7).

